

Teatre

Maria Rosa, d'Àngel Guimerà

Josep Torrella Pineda

Teatre del Sol va voler commemorar els cent-cinquanta anys del naixement de Guimerà, el dramaturg que ocupa el primer setial de l'escena catalana. I per fer-ho va escollir l'obra *Maria Rosa*, que després de "Terra baixa" és el més representat dels seus drames.

Maria Rosa pertany al grup de drames rurals de l'autor. Rurals i passionals, que és com Guimerà creava uns personatges marcats per la doble rudesia –interna i externa– de les seves vides turmentades. Els personatges de Maria Rosa conviuen en la construcció d'una carretera tal com es duïen a terme els treballs d'aquesta índole ara fa un segle. *Maria Rosa* és vídua d'un dels treballadors del grup, que va morir empresonat per un crim que no havia comès; una vídua jove i atractiva, molt temperamental, que es veu assetjada per un dels que havien estat companys de feina del marit, el Marçal, veritable autor de l'assassinat i ja enamorat d'ella abans dels fets. Maria Rosa es va trobant també atreta per Marçal, però manté un obstinat sentiment de fidelitat envers l'espòs desaparegut, el record del qual segueix dominant encara en la seva ment i en el seu cor. No obstant això, s'arriba a concertar la boda. I és en la mateixa festa que unes paraules imprudents del nuvi desvetllen un greu pressentiment. I el pressentiment es converteix en certesa gràcies a una angoixosa estratègia seductora de Maria Rosa, qui, desesperada, occeix en els seus braços el qui anava a convertir-se en el seu nou espòs.

L'elenc de Teatre del Sol, en mans conductores de Ramon Ribalta i amb l'entusiasta i disciplinat esforç de tots els que hi participaven, va posar com sempre tota la carn al foc per recrear aquest drama. Però potser volent potenciar el seu to tràgic no es va especular prou amb la complexitat psicològica i passional dels dos personatges centrals; complexitat que demana una certa dosi de subtilesa i de fluctuació.

El treball interpretatiu dels dos protagonistes acusa la línia unívoca més o menys seguida, a banda que Montserrat Vidal porti a terme una tasca dramàtica excel·lent, i excel·lentment sostinguda. En el treball de Carles Cano s'hi observava una certa desorientació, així com una artificiosa immobilitat de braços. En canvi, amb la parella de personatges graciosos, que en l'època de Guimerà encara eren imprescindibles i que

van ser molt ben interpretats per Pepita Alguersuari i Josep Pont, potser es va tibar un xic massa la corda, marcant el contrapunt còmic més enllà del que pot ser prudent en un text d'accentuat dramatismes a les acaballes del nostre segle. Un tipus molt ben resolt –tant per part de la direcció com de l'interpret– va ser el Gepa, a càrrec de Francesc Moragas.

Una cosa que em resultà un xic difícil de digerir són els aparts, rèmora del teatre vuitcentista, que avui només encaixa en el gènere burlesc. És problemàtic suprimir-los, sobretot alguns de certa extensió, en els quals, com passa en "Maria Rosa", l'autor hi fa explicar detalls que és convenient de conèixer. Però potser es podrien resoldre d'altra manera que fent que l'actor s'adrexi als espectadors en pla confidencial, sense cap dissimulació. Una alternativa podria ser, ben a la inversa, accentuar l'aïllament del personatge, tancant-lo en si mateix.

L'escenografia esdevé encertada, i ben original, en la primera part, quan l'acció se suposa ubicada molt ran de les obres de construcció de la carretera. Llàstima que en la segona part aquests mateixos elements fan difícil l'ambientació d'un habitacle reduït, a més de necessàriament claustrofòbic en la tràgica seqüència final.

No voldria que els meus comentaris fossin interpretats com una crítica adversa; la dignitat que planava per damunt de tots els aspectes de la representació no ho mereix. Es tracta de diferents punts de vista, i els punts de vista són personals i, per consegüent, subjectius. L'elenc va ser respectuós amb els components fonamentals de l'obra guimeraniana. Altra cosa seria que, per exemple, se n'hagués proposat una actualització, com es va fer amb aquesta mateixa obra en els anys cinquanta, en una versió protagonitzada per Núria Espert. Aleshores és difícil d'acceptar situacions com que la construcció d'una carretera segueixi el mateix procés que a les darreries del segle passat, amb la presència de les mullers i tot. O que, amb l'única excepció de la protagonista, ningú no sigui capaç de llegir, poc o molt bé, o poc o molt malament, una carta que s'ha rebut. Encertadament, la versió de Teatre del Sol no es va arriscar a l'aventura d'una actualització.